

Budget 2025
med plan för perioden 2026 - 2029
samt mål och inriktningar
En budget för ett hållbart
och medmänniskt Härryda

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Vision och förhållningssätt - en utgångspunkt för styrningen.....	6
3	Mål för god ekonomisk hushållning	7
4	Prioriterade mål och inriktningar för 2025 på en kommunövergripande nivå	11
5	Skattesats.....	12
6	Driftbudget.....	13
7	Investeringsbudget.....	16
8	Exploateringar/betalningsplan.....	19
9	Långfristig upplåning	21
10	Uppdrag till kommunstyrelsen, nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden	22
11	Koncernen	24
12	Förslag till beslut i kommunfullmäktige.....	25

1 Inledning

1.1 Rödgrön samverkans utgångspunkter

Socialdemokraterna, Miljöpartiet de Gröna och Vänsterpartiet har sedan valet 2022 tillsammans tagit ansvar för att ta fram en ansvarsfull och framåtsyftande budget för att bygga ett hållbart Härryda. Vår gemensamma budget för 2025 utgår från de olika perspektiven i Agenda 2030 och genomsyras av satsningar för att alla ska vara med i omställningen till ett hållbart Härryda.

För de tre partierna i Rödgrön samverkan är det självklart att vårt hållbara Härryda är tryggt, jämlikt och medmänskligt.

1.1.1 Budget för ett hållbart Härryda

Omställningen till ett hållbart samhälle behöver ske nu. Om vi ställer om nu bygger vi ett Härryda som är hållbart för vår gemensamma framtid. Genom att växla upp och utveckla arbetet med Agenda 2030 kan vi ta fram de åtgärder som gör det möjligt att uppfylla vår del av Parisavtalet. Satsningar behövs för att underlätta och påskynda omställningen för alla som bor och verkar inom vår kommun. I arbetet med att nå social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet behöver vi konkreta mål som leder till ett hållbart Härryda.

1.1.2 Budget för ett tryggare Härryda

Satsningar på ökad trygghet handlar om att bygga ett tryggt samhälle från grunden. Vi behöver skapa trygghet här och nu och vi behöver göra satsningar på förebyggande arbete för att skapa trygghet på längre sikt. Satsningar på förebyggande arbete är viktigt för att ta ansvar för kommunens ekonomi i framtiden. Förebyggande arbete nu genererar mindre kostnader i framtiden. Förebyggande insatser minskar utanförskap, ökar integration och jämlikhet. Det skapar trygghet på både kort och lång sikt.

1.1.3 Budget för ett jämlikt Härryda

Ett jämlikt samhälle bygger på att alla människor får bästa möjliga förutsättningar att leva ett långt, lyckligt och innehållsrikt liv. I ett jämlikt samhälle känner sig ingen person utanför och diskriminering förekommer inte. För att bygga en jämlik kommun är arbetet med att ta in och redovisa åsikter från kommuninvånare oavsett ålder viktigt. Det gäller naturligtvis för våra barn, den generation som bygger framtidens Härryda. I ett jämlikt Härryda har ett rikt kultur- och föreningsliv en självklar plats.

1.1.4 Budget för ett mer medmänskligt Härryda

Ett mer medmänskligt samhälle har plats för alla. Dagens politiska vindar ställer grupp mot grupp i ett samhälle där individens egen styrka ska avgöra dess möjlighet till framgång. Det leder till polarisering och utanförskap. Det är politikens skyldighet att motverka ett sådant samhälle. Det är vårt uppdrag att fatta beslut som leder till ett samhälle som har plats för alla och skapar ett medmänskligt Härryda. Det är - och kommer alltid att vara - ett kännetecken på en budget från Rödgrön samverkan och för målet att skapa ett socialt hållbart samhälle.

1.1.5 Budget för en hållbar ekonomi

Det här är en ansvarstagande budget. Vi genomför förbättringar för våra kommuninvånare utan att riskera kommunens ekonomi. Den skatt som vi invånare tillför kommunens verksamhet ska användas klokt. Att rendera stora överskott och samtidigt ha stora brister i verksamheten är inte acceptabelt. Samtidigt ska anslagen till verksamheten inte hota kommunens framtida ekonomi. Balansen mellan dessa två aspekter är central i en hållbar ekonomi. Det är det vi i Rödgrön samverkan menar är att ta ansvar för kommunens ekonomi, samtidigt som vi säkerställer att kommuninvånarnas skattepengar kommer till användning där de bäst behövs.

1.2 Allmän inledning

Detta dokument; *Budget 2025 med plan för perioden 2026–2029 samt mål och inriktningar*, är en del i kommunens styrmodell, se bild nedan. Dokumentet är årligt, utarbetas av politiken och fastställs av kommunfullmäktige. Här anges kommunfullmäktiges prioriterade mål och inriktningar för kommande år samt ekonomiska ramar för respektive nämnd.

Budgetdokumentet utgår från den av fullmäktige fastställda strategiska planen för mandatperioden, ska ge konkretiseringar och lyfta fram det som är särskilt viktigt för 2024. Den strategiska planen beskriver det som politiken vill åstadkomma (den förflyttning/förändring som ska skapas) under mandatperioden som helhet.

En viktig övergripande del i styrmodellen är vision och förhållningssätt. Visionen utgör en gemensam ledstjärna och pekar ut riktningen för kommunen. En annan bärande del i styrmodellen är att tydliggöra verksamheternas grunduppdrag och att säkerställa kvaliteten i grunduppdraget.

Bild: Kommunens styrmodell

Bild: Dokument i styrmodellen

Styrmodellens dokument för planering

2 Vision och förhållningssätt - en utgångspunkt för styrningen

Viktiga delar i kommunens styrmodell är vision och förhållningssätt. Dessa ger styrning på övergripande nivå, pekar ut riktning och ramar för verksamheterna och ersätter därigenom mer detaljerad styrning.

2.1 Vision

Härryda – här vågar vi!

I Härryda kommun bygger vi framtiden. Här har människor och företag möjlighet att växa och blomstra. Här lyfter idéer och landar lösningar som håller för kommande generationer.

Våra ledord: mod, nytänkande, handlingskraft

2.2 Förhållningssätt

Varje dag gör vi mötet med Härryda kommun enkelt. Vi är engagerade, ser möjligheter och skapar lösningar. Vi är kompetenta, professionella och öppna för olika perspektiv. Vi prövar nya idéer och vill alltid bli bättre.

Tillsammans åstadkommer vi mer.

3 Mål för god ekonomisk hushållning

Målen för god ekonomisk hushållning, såväl ekonomiska mål som verksamhetsmål, fastställdes av kommunfullmäktige den 15 juni 2023 i samband med beslut om budget för perioden 2024-2026.

3.1 Finansiella mål för god ekonomisk hushållning

De finansiella målen för god ekonomisk hushållning föreslås fortsätta gälla för 2025. De finansiella målen mäts och analyseras årligen samt i rullande fyraårsperspektiv.

- **Soliditeten ökar med en procentenhet per år**
- **Resultatet är 2,5 procent av skatter och generella statsbidrag**

De finansiella målen tar sikte på kommunens finansiella ställning och dess utveckling och anger därmed de finansiella förutsättningarna och ramarna för den verksamhet som kommunen bedriver. Målen har som utgångspunkt att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar.

Detta innebär att ingen generation bör behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Överskottet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna garanteras även för nästkommande generation utan att den ska behöva uttaxeras en högre skatt.

Nedan redovisas de finansiella målen utifrån budgetförslaget och hur måluppfyllelsen bedöms bli för enskilda år.

Finansiella mål för god ekonomisk hushållning	2025	2026	2027
Resultat i mnkr	72,7	74,7	89,5
Soliditeten ökar med en procentenhet per år	5	2	3
Resultatet är 2,5% av skatter och generella statsbidrag	2,5%	2,5%	2,9%

3.1.1 Resultat- och balansbudget

Resultatbudget

Belopp i mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens nettokostnader exkl avskrivningar	2 271,2	2 517,5	2 617,2	2 726,9	2 834,4
Avskrivningar	130,6	144,3	145,7	150,0	157,6
Verksamhetens nettokostnader	2 401,8	2 661,7	2 762,8	2 876,9	2 992,0
Skatteintäkter	2 395,7	2 479,7	2 644,0	2 753,2	2 866,0
Generella statsbidrag och utjämning	315,4	276,3	235,8	225,0	246,0
Verksamhetens resultat	309,3	94,2	117,0	101,2	120,0
Finansiella intäkter	30,7	11,0	3,0	3,0	3,0
Finansiella kostnader	-0,6	-1,5	-4,0	-4,0	-4,0
Finansiella kostnader för pensioner	-71,2	-73,2	-43,3	-25,5	-29,5
Resultat	268,2	30,5	72,7	74,7	89,5
<i>Blandfondsresultat</i>	<i>277,3</i>	<i>48,0</i>	<i>55,0</i>	<i>48,7</i>	<i>65,6</i>
Finansiellt mål	9,9%	1,1%	2,5%	2,5%	2,9%

Balansbudget

Belopp i mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
Materiella anläggningstillgångar	2 420,1	2 461,3	2 664,3	2 805,9	2 929,5
Finansiella anläggningstillgångar	220,9	217,3	220,9	220,9	220,9
<i>Summa anläggningstillgångar</i>	<i>2 641,3</i>	<i>2 679,0</i>	<i>2 885,5</i>	<i>3 027,0</i>	<i>3 150,6</i>
Omsättningstillgångar					
Tomtmark för försäljning	249,8	206,1	254,1	263,0	89,6
Fordringar	389,4	285,1	389,4	389,4	389,4
Likvida medel	315,2	319,3	234,6	122,3	97,8
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	<i>954,5</i>	<i>810,5</i>	<i>878,1</i>	<i>774,7</i>	<i>576,8</i>
Summa tillgångar	3 595,8	3 489,5	3 763,6	3 801,7	3 727,5
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	2 053,0	1 823,6	2 156,2	2 231,0	2 320,5
varav årets resultat	268,2	30,5	72,7	74,7	89,5
Skulder					
Avsättningar för pensioner	890,8	1 012,1	1 040,2	1 014,0	993,0
varav avsättning pensionsskuld intjänat före 1998	543,6	560,0	537,5	511,4	487,5
Övriga avsättningar	136,0	147,0	136,0	136,0	136,0
Långfristiga skulder	54,0	153,1	154,0	154,0	154,0
varav lån i banker och kreditinstitut	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kortfristiga skulder	462,0	353,7	277,2	266,8	124,0
Summa skulder	1 542,8	1 665,9	1 607,4	1 570,8	1 407,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	3 595,8	3 489,5	3 763,6	3 801,7	3 727,5
SOLIDITET	57%	52%	57%	59%	62%

3.2 Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

Verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning föreslås fortsätta gälla för 2025.

- *Bostadsbyggandet utformas så att en befolkningsökning på 1,5 % kan mötas med bostäder i alla ägande- och upplåtelseformer.*
- *Full behovstäckning inom förskoleverksamheten och föräldrar kan välja verksamhetsform.*
- *Alla elever har efter slutförd grundskola eller gymnasieutbildning tillräcklig kompetens för arbete eller fortsatta studier.*
- *Det finns bostäder av god kvalitet och god tillgänglighet för äldres och funktionsnedsattas bedömda behov.*

4 Prioriterade mål och inriktningar för 2025 på en kommunövergripande nivå

4.1.1 Nästa steg i Agenda 2030 arbetet

Under 2025 ska den strategiska planen för Agenda 2030 uppdateras. Genom att tydliggöra problem, utmaningar och möjligheter runt alla de 17 globala målen är målsättningen att strategierna förtydligas och konkretiseras så att kommunens insatsområden utökas och omfattar alla verksamheter. En kommun med Härrydas ekonomiska möjligheter borde ligga i framkant och inte bland de sista. En utveckling av den strategiska planen för Agenda 2030 kommer att leda till att vi stärker såväl den ekonomiska och sociala som den ekologiska hållbarheten inom kommunen och dess verksamheter.

4.1.2 Öka tryggheten för våra invånare

Arbetet med att öka tryggheten ska fortsätta och prioriteras än högre i kommunen framöver.

4.1.3 Stärka beredskapsförmågan i kommunen

Kommunens beredskapsförmåga ska stärkas.

4.1.4 Minska barngruppernas storlek

Barngruppernas storlek på förskolan ska minskas under året. Detta ska ske utan att minska mängden personal i varje barngrupp.

4.1.5 Förbättra skolresultaten i kommunens skolor

Vi måste arbeta mer aktivt för att minska antalet barn och unga med problematisk skolfrånvaro. Vi måste tillsätta resurser som ger rektorer möjligheten att stärka personalgruppen för att öka skolresultaten i skolan.

5 Skattesats

Med denna budget fastställs oförändrad skattesats för år 2025 på 20,50 kr per skattekrona.

6 Driftbudget

6.1 Kommunstyrelsen

Inom sektorn för samhällsbyggnad ser vi behov att kompensera i budgeten för det av kommunfullmäktige tagna beslutet att införa seniorkort från 65 års ålder, dygnet runt där det är möjligt och valfrihet av zon för senioren.

Våra barn och unga är ytterligare en grupp som ska erbjudas busskort enligt principen skolkort och fritidskort till alla elever från årskurs 7 till årskurs 3 på gymnasiet. Detta ska upphandlas under 2025 för att kunna lanseras 1 januari 2026.

För invånare som använder sig av färdtjänst ska det införas ett maxtak som motsvarar kostnaden för månadskort i den allmänna kollektivtrafiken. Att möjliggöra resande för dessa invånare handlar om social och ekonomisk hållbarhet både nu och i framtiden. Det är dessutom en självklarhet i ett jämlikt och medmänskligt samhälle.

Under 2025 ska den strategiska planen för Agenda 2030 uppdateras. Genom att tydliggöra problem, utmaningar och möjligheter runt alla de 17 globala målen är målsättningen att strategierna förtydligas och konkretiseras så att kommunens insatsområden utökas och omfattar alla verksamheter. En kommun med Härrydas ekonomiska möjligheter borde ligga i framkant och inte bland de sista. En utveckling av den strategiska planen för Agenda 2030 kommer att leda till att vi stärker såväl den ekonomiska och sociala som den ekologiska hållbarheten inom kommunen och dess verksamheter.

6.2 Utbildning-, kultur- och fritidsnämnden

Inom nämndens verksamhet beslutas ett antal satsningar för året 2025. En höjning av elevpengen är central för att förbättra skolresultaten. Elevpengen behöver höjas gradvis under flera år för att nå Rödgrön samverkans högt satta mål för skolan och skolresultaten. Under 2025 höjs elevpengen med 2500 kronor per elev och år. Under 2026 respektive 2027 ska den höjas med ytterligare 1500 kronor per år.

Grundskolans höjning av elevpengen ska användas med utgångspunkt i att stärka elever och deras skolresultat. Utöver detta ska en central enhet för elevassistenter skapas. Medel till den centrala enheten tas från skolans budget. Utöver detta tillsätts medel för anställning av ytterligare fem elevassistenter. Den centrala enheten ska startas omgående och vara i drift 1 januari 2025.

Höjningen av medel till förskolan ska göras i samma utsträckning som inom grundskolan med 2500 kronor per barn för år 2025 samt med en uppräknings på ytterligare 1500 kronor per år 2026 och 2027. Dessa tillskott ska användas för att minska barngruppernas storlek med bibehållen personal. Målsättningen är att på sikt nå Skolverkets måltal för antalet barn per barngrupp.

Satsningar på skolan är ett av politiken prioriterat område. Denna satsning skapar möjligheter att uppnå social och ekonomisk hållbarhet både nu och på sikt. Det är också en central satsning för ett jämlikt och medmänskligt Härryda.

Potten för aktivitetsbidraget höjs med tre miljoner och förvaltningen ges i uppdrag att justera taket till föreningarna. Taket ska ligga på 15 prisbasbelopp. Förvaltningen ges vidare uppdraget att omgående plocka bort regeln om maximalt 30 aktivitetsbidrag per aktivitet. Föreningslivet är viktigt i det förebyggande arbetet inom kommunen och bidrar till att skapa ett jämlikt och ett mer medmänskligt samhälle. Det är också en viktig grund för att möjliggöra ett samhälle med social och ekonomisk hållbarhet både nu och i framtiden.

Medel tillsätts i budgeten för att höja bidraget till folkbildningsförbund och folkhögskolor verksamma inom kommunen. Satsningar inom detta område möjliggör ett livslångt lärande vilket är en viktig ingrediens för att uppnå ett jämlikt och medmänskligt Härryda. Det stärker såväl den ekonomiska som den sociala hållbarheten.

6.3 Socialnämnden

Inom socialnämndens verksamhetsområde tillsätts medel för att stärka fältarbetet med motsvarande fyra (4) tjänster. Vilken typ av tjänst som ska tillsättas för att stärka fältarbetet avgörs av verksamheten själv. Målsättningen är att de extra resurserna ska arbeta med barn och unga. Det här ser vi som en viktig satsning ur flera perspektiv. Det handlar både om att bygga ett tryggare samhälle, ta ansvar för den sociala hållbarheten och prioritera den ekonomiska hållbarheten både nu och i framtiden.

6.4 Förändring jämfört med förvaltningens bedömning

Kommunstyrelsen	2025	2026	2027
Kostnaden för seniorkorten	1000	1500	1500
Busskort för ungdomar		19000	19000
Maxtak inom färdtjänsten	400	400	400
Totalt i nämnd	1400	20900	20900

Nämnden för utbildning, kultur och fritid	2025	2026	2027
Utökning av elevpengen	20400	32600	44800
Utökning av föreningsbidraget	3000	3000	3000
Utökning av antalet elevassistenter	2400	2400	2400
Utökning av stöd till folkbildning och folkhögskolor	1000	1000	1000
Totalt i nämnd	26800	39000	51200

Socialnämnden	2025	2026	2027
Utökat fältarbete	2400	2400	2400
Totalt i nämnd	2400	2400	2400

Totalt	30600	62300	74500
---------------	--------------	--------------	--------------

6.5 Nämndramar

Nedanstående tabell visar ramarna för respektive nämnd.

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen	309 135	399 869	428 918	436 136
Nämnd för utbildning, kultur och fritid	1 428 181	1 448 371	1 469 782	1 494 614
Socialnämnden	807 181	828 555	837 978	847 600
Politisk organisation	14 221	14 050	14 900	14 850
Finansförvaltningen	-2 589 261	2 763 537	2 826 325	2 882 734
Resultat	30 543	72 692	74 747	89 534

6.6 Budget för revisorerna

Frågan om budget för revisorerna bereds av kommunfullmäktiges presidium. Fullmäktige föreslås fastställa revisorernas budget till 1 800 tkr för år 2025 vilket innebär en ökning med 219 tkr.

7 Investeringsbudget

Det bedömda investeringsbehovet för perioden 2025–2029 är netto sammanlagt 1 386 mnkr, varav 234 mnkr föreslås år 2025. Med stor sannolikhet kommer dock ett flertal objekt som budgeterats för år 2024 att utföras under år 2025. Förvaltningens bedömning är att det fortsättningsvis kommer att utföras investeringar för under 300 mkr per år då det sannolikt kommer att inträffa flera fördröjningar. Investeringsbehovet har reviderats i enlighet med lokalresursplaneringen och tidsplaneringen och omfattningen av andra projekt förändras i enlighet med politiska uppdrag eller andra förutsättningar. Utifrån kommunens ambition att inte ha några banklån så kommer förvaltningen att behöva utveckla investeringsplaneringen kopplat till likvidhanteringen i framtiden.

Utöver egna investeringsprojekt ansvarar förvaltningen för projektering och upphandling i genomförandet av detaljplaner (exploatering). I planen ligger 15 genomförandeprojekt som helt eller delvis finansieras av markförsäljning och gatukostnadsersättning. Under perioden bedöms ca 268 mnkr investeras i projekt som finansieras av egna exploateringar eller externa avgifter och bidrag.

7.1 Kommunstyrelsen

Under planperioden 2025-2029 uppgår kommunstyrelsens investeringsbehov till 1 290 mnkr och de största investeringsprojekten är ny skola i norra Landvetter samt en ny ishall/idrottshall i Härryda.

Under planperioden 2025-2029 uppgår sektor samhällsbyggnads samlade investeringsbudget till 192 mnkr. Förutom pågående projekt, som återfinns i bilagan, finns det projekt som ligger kvar i trafikverksamhetens planering men som är pausade/uppskjutna och som leder till årliga ombudgeteringar. Totalt prognostiseras ombudgeteringar från 2023 omfatta cirka 120 mnkr. Jämfört sektorns förslag till investeringsbudget för perioden 2024 - 2028 finns det inga större förändringar mot liggande budget/plan.

Sektorn för Teknik och förvaltningsstöds investeringar styrs bland annat av verksamhetens behov av lokaler vilka omfattas av lokalresursplanen. Sektorns bedömning omfattar investeringar motsvarande 1 091 mnkr under femårsperioden, jämfört med 1 215 mnkr i gällande plan. Huvuddelen av investeringarna, 1 001 mnkr, avser fastighetsfunktionen. Det största projektet under planperioden är en ny grundskola i norra Landvetter, vars investeringsutgifter beräknas till 300 mnkr. Dessutom ingår bland annat investeringsmedel för nybyggnad av två förskolor, ett särskilt boende, gruppbostad, ersättningslokal för driftpersonal och den nya ishallen i Härryda som även omfattar träningsrink och idrottshall. Därutöver omfattar planen ett flertal investeringsprojekt inom fastighetsfunktionen, bland annat omfattande renoveringar, installation av reservkraftverk samt hållbar teknikomställning. Investeringsanslag för kommunens fritidsanläggningar ingår också, exempelvis upprustning och byte av konstgräs på en plan i Rävlanda. Årliga budgetanslag ingår för IT-funktionen,

måltidsservice, servicefunktionen, ledning och städservice. Sammantaget innebär investeringsplanen höga investeringsnivåer, framför allt år 2026 då totalbeloppet uppgår till 236,3 mnkr.

Kommunledning och stödfunktionerna budgeterar för konstnärlig utsmyckning. Anslaget uppgår till 0,5% av kommunens samlade investeringsbudget, maxtaget för dessa investeringar tas bort.

7.1.1 Beredskap

Under 2024 kommer installation av stationär reservkraft att slutföras på våra särskilda boenden för äldre. Investeringsbudgeten för stationär reservkraft föreslås utökas med 8,1 mnkr. Utökningen behövs för att kunna slutföra installation av stationär reservkraft på samtliga trygghetspunkter. De främsta orsakerna till att investeringsbudgeten behöver utökas är prisutvecklingen för reservkraftverk men även ökade kostnader för etablering av reservkraftverken. Om budgeten inte utökas kommer 3 av 5 trygghetspunkter att sakna stationär reservkraft. För att hantera det kan troligtvis kommunens mobila reservkraftverk användas men kapacitet och driftstatus behöver utredas.

7.2 Nämnden för utbildning kultur och fritid

Den sammanlagda investeringsvolymen under planperiodens fem år uppgår till 84 mnkr. Huvuddelen av investeringarna består av ny konstgräsplan, utbyte av möbler och andra inventarier samt satsningar på idrottshallar och utemiljö. Under år 2027 väntas den nya is- och idrottshallen i Härryda stå klar. Till den budgeteras en investeringsbudget om 9 mnkr.

7.3 Socialnämnden

I sektorns bedömning av investeringsbudget finns anslag för reinvesteringar inom alla verksamhetsområden och uppgår totalt till 2,4 mnkr.

7.4 Nämndramar

Nedanstående tabell visar ramarna för respektive nämnd.

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Kommunstyrelsen	306 135	204 415	277 251	257 999	266 195	284 215
Nämnd för utbildning, kultur och fritid	16 430	27 300	11 900	20 800	11 800	11 800
Socialnämnden	4 817	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
Summa investeringar	327 382	234 115	291 551	281 199	280 395	298 415

8 Exploateringar/betalningsplan

Exploateringsverksamheten följer produktionsplan för bostäder och verksamheter med byggnation av bostäder i kommunens tätorter samt exploatering av framtida verksamhetsmark. Finansieringsplanen visar exploateringsverksamhetens bedömda likviditetspåverkan per kalenderår under kommande femårsperiod och innefattar inkomster från markförsäljning och gatukostnadsersättning samt utgifter avseende genomförandet av detaljplaner. I finansieringsplanen ingår även detaljplaner utan kommunalt markinnehav där kommunens insatser finansieras löpande genom plan- och exploateringsavtal innevarande år. Totalt under kommande femårsperiod bedöms utgifterna uppgå till 517 mnkr och inkomsterna till 1 312 mnkr. Tabell över samtliga exploateringsprojekt finns som bilaga till förvaltningens underlag för budget. Projekten är uppdelade i exploatering på kommunägd och exploatering på privatägd mark. Projektens totala projektkalkyl summerar inkomster och utgifter som redan bokförts på projekten samt kommande inkomster och utgifter i enlighet med aktuell exploateringskalkyl.

Del- och slutredovisningar sker när inkomster och förväntade utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och när det inte finns några framtida åtaganden. När exploateringsprojekten del- och slutredovisas bokförs kostnader och intäkter på resultaträkningen. Resultateffekterna uppstår inte regelbundet, varför de specificeras som jämförelsestörande poster i kommunens uppföljning och bokslut. Resultatet är svårt att förutsäga, inte minst på grund av den allmänna konjunkturutvecklingen och budgeteras därför till ett nollresultat i kommunens driftredovisning.

Denna exploateringsbudget bygger på redan tagna beslut i kommunfullmäktige respektive kommunstyrelsen. För några av nedanstående exploateringsprojekt råder delade meningar mellan partierna. Framtida beslut i kommunfullmäktige respektive kommunstyrelsen kommer att avgöra vad som blir genomfört.

8.1 Exploatering på kommunägd mark

8.1.1 Verksamhetsmark

Detaljplanerna för verksamhetsmark för Ishall och verksamheter i Härryda samt Logistik och bostäder (Link40) i Bårhult planeras för ett antagande 2024. Projekt som kräver en infrastrukturbyggnad under planperioden bedöms vara Mölnlyckemotet (överklagad), Företagsparken etapp 3, Is- och idrottshall i Härryda och Logistik och bostäder (Link40). Under planperioden planeras försäljning av verksamhetsmark att ske vid Mölnlyckemotet (vid laga kraft), Logistik och bostäder (Link40), Ishall och verksamheter i Härryda samt Företagsparken etapp 3.

8.1.2 Bostäder

Mark för bostäder innefattar framförallt projekt med bostäder men vissa projekt kan även omfatta lokaler och olika typer av service såsom förskola, skola och särskilda boenden. Under planperioden kommer det pågå detaljplaner för bostäder på kommunal mark Landvetter Södra etapp 1 och vid Lunnavägen i Landvetter.

Utbyggnad av infrastruktur för bostadsområden pågår eller planeras starta vid Landvetter centrum kvarter 2-3, Landvetters Backa västra och Bocköhalvön (överklagad). Utbyggnad av Magasinsvägen vid Backa Västra/Landvetter Södra har startat och kommer fortsätta till år 2025. Markförsäljningar planeras ske under planperioden vid bland annat Landvetters Backa västra, Älmhultsvägen, Bocköhalvön (överklagad) och Lunnavägen.

8.1.3 Landvetter södra

I projektet Landvetter södra pågår flera parallella processer, bland annat har ett arbete med den första detaljplanen för projektet (detaljplan 1A) påbörjats. I projektets övergripande utgifter ingår genomförda markköp och väginvesteringar, såsom Magasinsvägens förlängning, samt personal- och processkostnader för kommunen. Däremot ingår inte kommande väginvesteringar utanför projektområdet, utöver Magasinsvägens förlängning. Under planperioden bedöms en ny strukturplan kunna tas fram och en första detaljplan antas, samt att markförsäljning och utbyggnad av infrastruktur i detaljplaneprojektet påbörjas i slutet av planperioden.

8.2 Exploatering på privatägd mark

Det pågår tre exploatörsdrivna detaljplaner för verksamhetsmark; Fläskebo avfallsanläggning, Logistik och bostäder (Link40) i Bårhult och Airport City etapp 5. Detaljplan för verksamheter och logistik i Fäxhult avses påbörjas under planperioden. Under planperioden pågår detaljplanarbeten för mark för bostäder i de exploatörsdrivna projekten Växthusen, Slamby, Link40 och projektet Älmhultsvägen. Utbyggnad av infrastruktur pågår och/eller slutförs i de tre exploatörsdrivna pilotprojekten för bostadsområden vid Alberts väg i Björröd, Wendelstrand och Säteriet och under planperioden bedöms utbyggnad av kommunal infrastruktur påbörjas för Link40, Älmhultsvägen, Växthusen och Airport City etapp 5.

Belopp i tkr	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan	Plan
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Inkomst	5 218	59 100	54 100	308 700	228 200	661 500
Utgift	13 570	55 000	63 000	135 300	128 600	135 100
Netto	-8 352	4 100	-8 900	173 400	99 600	526 400

9 Långfristig upplåning

Enligt den ekonomiska bedömningen bör kassaflödet i kommunen täcka de planerade investeringsutgifterna. För att ha en marginal att möta eventuella betalningstoppar samt finansiera eventuella utgifter kopplade till markaffärer och exploateringsverksamhet bedömer förvaltningen att det bör finnas ett utrymme att låna upp till 100 mnkr under perioden.

10 Uppdrag till kommunstyrelsen, nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden

Med utgångspunkt i detta budgetdokument uppdrar kommunfullmäktige till kommunstyrelsen, nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden att utifrån de kommunövergripande målen och inriktningarna utarbeta konkretiserade mål och inriktningar för respektive ansvarsområde. Dessutom uppdras till kommunstyrelsen, nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden att fastställa ekonomiska ramar per sektor och verksamhet inom respektive ansvarsområde.

Kommunstyrelsen ges även i uppdrag att göra tekniska justeringar av nämndernas ramar hänförlig till avslutad lönerevision.

10.1 Uppdrag till kommunstyrelsen

10.1.1 Uppdatering av den strategiska planen för Agenda 2030

Kommunfullmäktige i Härryda kommun ger kommunstyrelsen i uppdrag att ge förvaltningen i uppdrag att uppdatera den strategiska planen för Agenda 2030 i enlighet med budgetens intentioner.

10.1.2 Uppdrag om kompensation för seniorkorten

Kommunfullmäktige i Härryda kommun ger kommunstyrelsen i uppdrag att kompensera trafikverksamheten för den ökade kostnaden som det politiska beslutet om seniorkorten medför.

10.1.3 Uppdrag om upphandling av busskort för barn och unga

Kommunfullmäktige i Härryda beslutar att införa busskort för barn och unga från och med 1 januari 2026, samt ger kommunstyrelsen i uppdrag att upphandla busskort för barn och unga enligt budgetens intentioner under 2025 för att lanseras 1 januari 2026.

10.1.4 Uppdrag gällande införande av maxtaxa inom färdtjänsten

Kommunfullmäktige i Härryda beslutar att införa maxtaxa inom färdtjänst enligt budgetens intentioner, samt ger kommunstyrelsen i uppgift att använda det extra anslaget för att hantera kostnaden.

10.2 Uppdrag till nämnden för utbildning, kultur och fritid

10.2.1 Uppdrag gällande höjd elevpeng

Kommunfullmäktige i Härryda beslutar att höja elevpengen enligt budgetens intentioner, samt ger nämnden i uppdrag att använda de extra medlen för att finansiera uppdraget.

10.2.2 Uppdrag gällande höjt föreningsbidrag

Kommunfullmäktige i Härryda beslutar att höja föreningsbidraget, ändra förutsättningarna för föreningsbidraget enligt budgetens intentioner, samt ge nämnden i uppdrag att använda de extra medlen för att finansiera uppdraget.

10.2.3 Uppdrag gällande elevassistenter

Kommunfullmäktige i Härryda beslutar att göra förändring av elevassistenternas antal och anställningar enligt budgetens intentioner, samt ger nämnden i uppdrag att använda de extra medlen för att finansiera uppdraget.

10.2.4 Uppdrag gällande ökning av anslag till folkbildning och folkhögskolor

Kommunfullmäktige i Härryda beslutar att öka anslaget till folkbildning och folkhögskolor enligt budgetens intentioner, samt ger nämnden i uppdrag att använda de extra medlen för att finansiera uppdraget.

10.3 Uppdrag till Socialnämnden

10.3.1 Uppdrag gällande utökning av fältarbetet

Kommunfullmäktige i Härryda beslutar att utöka fältarbetet enligt budgetens intentioner, samt ger nämnden i uppdrag att använda de extra medlen för att finansiera uppdraget.

11 Koncernen

Den 25 oktober 2023 fattade riksdagen beslut om ett nytt regelverk för kommuner och regioner utifrån propositionen "En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner". Reglerna började gälla den 1 januari 2024.

Budgeten ska innehålla en redogörelse för ekonomi under budgetåret i de kommunala koncernföretagen. Detta är första gången lagen tillämpas och det finns ingen praxis ännu

Kommunen har därför begärt in underlag bolagen som återges här.

RESULTATSAMMANSTÄLLNING

Mnkr	Landvetter Södra och utvecklings AB			Härryda vatten och avfall AB			Härryda Energi AB		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Intäkter	4,9	4,9	4,9	182,5	200,8	200,0	157,9	161,5	165,8
Kostnader	-4,9	-4,9	-4,9	186,6	195,0	199,9	-139,4	-142,7	-147,2
Resultat	0	0	0	-4,0	5,8	0,1	18,5	18,8	18,6

Alla bolag har inte antagna driftbudgetar för hela planperioden, däremot är värden för 2027 prognostiserade. Landvetter Södra och utvecklings AB redovisar ett nollresultat medan Härryda vatten och avfall AB budgeterar ett underskott under 2025. Härryda Energi AB budgeterat ett årligt överskott om ca 18 mnkr.

12 Förslag till beslut i kommunfullmäktige

- Kommunfullmäktige fastställer oförändrad skattesats för år 2025 på 20,50 kr per skattekrona.
- Kommunfullmäktige fastställer ramar för driftverksamheten i enlighet med förslag i avsnitt 6, Driftbudget. Anslagsbindning avseende driftbudgeten sker på nämndnivå med undantag för kommunstyrelsens reserv som får disponeras fritt efter beslut i kommunstyrelsen.
- Kommunfullmäktige fastställer revisorernas budget till 1 800 tkr för år 2025.
- Kommunfullmäktige fastställer en övre gräns för nettoinvesteringarna till 300 mnkr för år 2025.
- Kommunfullmäktige fastställer ramar för investeringsverksamheten i enlighet med förslag i avsnitt 7, Investeringar. Anslagsbindning avseende investeringsbudget sker på nämndnivå.
- Kommunfullmäktige fastställer betalningsplan avseende exploateringsverksamheten i enlighet med förslag i avsnitt 8, Exploateringar.
- Kommunfullmäktige beslutar att långfristig upplåning får ske upp till ett maximalt belopp om 100 mnkr.
- Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen respektive nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden att utifrån de kommunövergripande målen och inriktningarna utarbeta konkretiserade mål och inriktningar för respektive ansvarsområde. Dessutom uppdras till kommunstyrelsen, nämnden för utbildning, kultur och fritid samt socialnämnden att fastställa ekonomiska ramar per sektor och verksamhet inom respektive ansvarsområde. Kommunstyrelsen ges även i uppdrag att göra tekniska justeringar av nämndernas ramar hänförlig till avslutad lönerevision.
- Kommunfullmäktige beslutar enligt texten i uppdrag 10.1.1, 10.1.2, 10.1.3, 10.1.4, 10.2.1, 10.2.2, 10.2.3, 10.2.4 och 10.3.1.

Mölnlycke 27 maj 2024

För Socialdemokraterna:

För Miljöpartiet de gröna:

För Vänsterpartiet:

Patrik Linde

Marie Strid

Sven-Åke Hallgren